

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань антикорупційної політики

1 липня 2026 року

веде засідання голова Комітету РАДІНА А.О.

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, доброго дня, ще раз всіх вітаю! У нас наявний кворум і відповідно ми можемо починати засідання комітету. Ми з вами планували сьогодні, власне, продовжити обговорення проєктів Антикорупційної стратегії. У нас не обговорених лишилося два альтернативних законопроєкти за реєстраційними номерами 15230-1, поданий Кабінетом Міністрів України, і 15230-2, поданий колегами народними депутатами. Тож, власне, порядок денний і складається із обговорення цих двох законопроєктів.

Колеги, по порядку денному чи будуть додаткові пропозиції і зауваження? Пропоную тоді порядок денний одразу затвердити за основу і в цілому, оскільки відсутні додаткові пропозиції. Так, колеги?

Хто – за? Проти? Утримався?

Дякую дуже, колеги.

ІВАНІСОВ Р.В. Іванісов – за, Анастасія Олегівна. Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Іванісов – за. Зафіксуємо це також.

Дякую дуже, колеги.

Юрій Васильович, ми надіслали запрошення всім авторам альтернативного законопроєкту депутатського. Правильно?

КАРМАН Ю.В. Кожному окремо.

ГОЛОВУЮЧА. Да, я просто не бачу нікого із них. Я їх також інформувала зі свого боку, що це засідання сьогодні по цих питаннях відбувається.

Пане Ільков, а скажіть, будь ласка, Тарас Андрійович, як довго ми будемо його чекати?

ІЛЬКОВ О.М. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Ну, мається на увазі, це п'ять хвилин, десять, зорієнтуйте мене, будь ласочка, добре?

Колеги, поки ми чекаємо Тараса Андрійовича Качку для представлення урядового законопроекту, я би хотіла з вами коротко обговорити, як ми далі можемо по цьому рухатися. У нас є три законопроекти. Відповідно ми можемо скористатися наданим нам регламентом правом. І зробити законопроект так званий депутатський із позначкою «д» для того, щоб спробувати найкраще із всіх трьох документів врахувати і запропонувати парламенту комплексний документ з урахуванням всіх напрацювань.

Які будуть думки з цього приводу? Колеги, можемо таким шляхом рухатися? *(Шум у залі)* Я відповідно тоді, поки ми чекаємо, проінформую, що і я особисто, і разом із колегами із НАЗК, і тут хочу пану Калмикову подякувати, вже працюємо із колегами з інших комітетів, з їх пропозиціями, коментарями, баченнями. І поки у мене, скажімо так, обережний оптимізм з цього приводу. Я думаю, що ми можемо вийти на комплексний документ, який, не побоюся цього сказати, може бути кращий, ніж одночасно всі три запропонованих документи. Я все-таки стою на тому і буду так, колеги, пропонувати, щоб варіант «д» Антикорупційної стратегії поновною мірою враховував бенчмарки або критерії, або проміжні орієнтири, по-різному це перекладається, які ми маємо по переговорному треку із Європейським Союзом в кластері «Основи». Я думаю, що це було би логічно, тим паче тепер, коли кластер відкритий і відповідно ці проміжні орієнтири або

бенчмарки стали офіційними, було би, м'яко кажучи, дивно в стратегічному документі на наступні 5 років їх не врахувати. Тож, колеги, я думаю, що наше завдання якраз врахувати ці критерії також і, власне, врахувати інші напрацювання, які ми бачимо по всіх трьох варіантах стратегії, які ми зараз отримуємо від інших комітетів Верховної Ради.

Ми, зокрема, попрацювали вже із Комітетом з питань правової політики. Вони ще не розглядали в себе на засіданні антикорупційну стратегію, але планують це зробити. Ми відповідно можемо отримати їх пропозиції. Також вже розглядали в освітньому комітеті. Ми маємо певний зворотний зв'язок і від Комітету з питань містобудування, перепрошую, організації державної влади, містобудування і так далі. Ми маємо зворотний зв'язок від колег із податкового комітету, тож ця робота рухається. Я дуже сподіваюся, що в ближчий плюс-мінус тиждень я зможу, колеги, запропонувати текст, з яким ми далі можемо працювати.

Пане Ільков, як справи в Тараса Андрійовича?

ІЛЬКОВ О.М. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Да, я знаю, що він в курсі. Просто я його бачила сьогодні в парламенті і говорила із ним, може, сорок хвилин тому. Він сказав, що він буде на засіданні комітету.

ІЛЬКОВ О.М. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Плюс-мінус ви розумієте часові рамки?

ІЛЬКОВ О.М. Я написав...

ГОЛОВУЮЧА. Колеги, дайте мені, будь ласка, хвилинку я наберу особисто авторів альтернативного депутатського законопроекту. За кілька

хвилин буде Вікторія Сюмар. Ну, колеги... А що таке – в дорозі? Тобто скільки часу це може зайняти? Хвилин 5 і ми будемо мати Тараса Андрійовича Качку. Поки ми чекаємо Тараса Андрійовича, бо я думаю, що було б правильно все-таки, щоб він представляв урядову версію, оскільки він вів і урядові комітети, на яких відбувалося, власне, доопрацювання законопроекту.

Поки ми його чекаємо, можливо, я попрошу вас, пане Дмитре, сказати кілька слів по тому, що у вашому первинному тексті стало основним предметом допрацювання в рамках урядових комітетів, щоб ми потім зекономили на цьому час. Будь ласка.

КАЛМИКОВ Д.О. Дякую, Анастасія Олегівна. Я б, мабуть, згрупував ключові групи доопрацювання у 8 блоків.

Перший блок – це питання процедури призначення та звільнення Генерального прокурора.

Другий блок – це розширення повноважень керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, зокрема посилення його незалежності та інституційної стійкості, мається на увазі, інституції.

Третє – це запровадження конкурсної процедурної посади і керівників Національної поліції України, в тому числі керівника Національної поліції, а також удосконалення процедури добору Директора Державного бюро розслідувань.

Четверте – це комплексна інституційна реформа Державного бюро розслідувань.

П'яте – це форма законодавчого акта, який системно врегулюватиме містобудівну діяльність. Пам'ятаєте цю історію про кодекс чи не кодекс Містобудівний.

Також була дискусія, яка стосується способів мінімізації корупційних ризиків в моделі реалізації арештованого майна у процедурі виконавчого впровадження, і деякі, але вони менш стратегічні, питання, пов'язані із

випишуванням підрозділів по митній справі і податках, там переважно більш такі тактичні правки. Ну, єдине, що по митній справі, там до важливих відносились питання, пов'язані з КРІ. Хоча і в урядовій версії так само вони залишаються трошечки в більш оптичній формі. От це такі ключові питання, які обговорювалися. Плюс на виконання відповідних бенчмарків за ініціативою Тараса Андрійовича було додано в підрозділ 1.1., очікуваність стратегічних результатів, які повною мірою забезпечують відповідність очікуваного відповідного результату в частині належного аналізу законодавства і впровадження рекомендацій GRECO, OECD і UNCAC, це от мені, якщо з пам'яті, то це основні доопрацювання, які відбулися протягом трьох урядових комітетів.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже.

Ви згадали зміни, пов'язані із викресленням пунктів, які передбачали би реформу Державного бюро розслідувань і зміну конкурсної моделі призначення керівника Державного бюро розслідувань. Якщо я правильно пам'ятаю, то в цьому ж пункті, власне, в цьому ж реченні були також норми щодо конкурсного порядку призначення керівника Національної поліції.

Чи можете ви сказати, будь ласка, хто з органів виконавчої влади був ініціатором викреслення цього пункту і по ДБР, і по Національній поліції? Дякую.

КАЛМИКОВ Д.О. В одному очікуваному результаті було одночасно описано і необхідність запровадження процедури конкурсного добору на керівників, в тому числі керівника Національної поліції, відповідно до рекомендацій Європейської комісії, які надавалися в звітах про розширення. І в цьому ж пункті відповідно була ініціатива щодо удосконалення процедури добору Директора Державного бюро розслідувань.

Під час узгоджувальних процедур і ми отримали офіційний лист, зокрема, від, я думаю, Міністерства внутрішніх справ та Національної

поліції, в якому колеги просили виключити відповідний пункт. За результатами узгоджувальних процедур ми, на жаль, не погодилися на цю пропозицію, і відповідно внесли на уряд редакцію із збереженням цього пункту.

По лінії Державного бюро розслідувань під час урядових погоджень не було ініціативи про виключення цього пункту з боку міністерств, тому, якщо я не помиляюся, дискусії про цей пункт не було. Ну, а про урядовий комітет, якщо ви не проти, я думаю, тут краще нададуть відповідь колеги.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже.

Тарас Андрійович. Дякую, що приєдналися. Власне, я проситиму вас представити урядову версію Антикорупційної стратегії. І наголосити на тому, що ви вважаєте в ній найважливішим, що, на думку уряду, найважливіше зберегти? І яка позиція вас тут як представника уряду, як урядовця, який вів відповідний урядовий комітет по антикорупційній стратегії? І яка ваша позиція щодо напрямку подальшого доопрацювання документа?

Перш ніж ви приєдналися, ми власне вже коротко, із колегами по комітету, обговорювали. Нам Регламент лишає, нам як комітету, Регламент лишає право в ситуації наявності кількох альтернативних законопроектів зробити власну комітетську версію, так звану «дешку». І я думаю, що саме це було би правильно зробити, від колег не було заперечень щодо цього. Тому, да, скажіть, будь ласка, позицію уряду щодо подальшого доопрацювання цих документів.

Дякую.

КАЧКА Т.А. Дякую вам дуже за запрошення, за увагу і за системну роботу, і комітет, і НАЗК.

Я думаю, що перша базова теза – це те, що в нас це друге покоління стратегії. Це теж постійно треба відзначати, що це системна робота, далеко

не всі держави-члени Європейського Союзу застосовують таку політику консолідації і централізації стратегії. Хоча тепер будуть, тому що норма про обов'язковість Антикорупційної стратегії як основи антикорупційної політики є частиною Директиви, нещодавно схваленої, Європейського Союзу по антикорупційних заходах. Тому в даному випадку це та практика, яка повністю тепер поширюється в Європейському Союзі і в усіх є зобов'язання.

Директиви, немає ніяких таких дуже чітких методологій і критеріїв в оцінці, в підготовці, змісті цієї антикорупційної стратегії. І я дуже радий, що НАЗК максимально комплексно підійшло до залучення усіх експертних середовищ, активістів, профільних міністерств. І подали на розгляд уряду максимально широку, проєкт, максимально широкий проєкт Антикорупційної стратегії, який поширюється фактично на всі види політик від безпосередньо антикорупційної до площини там верховенства права і енергетики, податків, будівництва й інших сфер. Ми дуже цінуємо цю роботу. І в уряді фактично приймали, як і належить, політичне рішення щодо того, який зміст у нас має бути цієї Антикорупційної стратегії вже як документа, поданого урядом. І ми дуже раді, що НАЗК погодилося з результатами розгляду стратегії, Антикорупційної стратегії.

Відмінностей між всіма альтернативними, теж дуже важлива історія. Я теж хочу, щоб це було відзначено і в протоколі, і пізніше в наших позиціях, що фактично всі альтернативи, які також альтернативні версії Антикорупційної стратегії, базуються на тому самому базовому документі, розробленому НАЗК. Тобто це означає, що довіра загальна до Антикорупційної стратегії є великою і відмінності є незначними. І це означає, що ми сподіваємося на велику підтримку в Антикорупційній стратегії у Верховній Раді, а також на пізнішу її імплементацію через державну антикорупційну програму.

Де у нас є відмінності, щоб на них відразу зосередитися? У нас є відмінності в частині необхідності згадування... це питання площини верховенства права і конституційної площини, це питання

призначення/звільнення Генерального прокурора, подальше розширення повноважень керівника САП, конкурсні процедури добору на посади керівників в НПУ і директора ДБР, питання інституційної реформи ДБР. І також є кілька технічних речей щодо містобудівної діяльності, щодо суддівського врядування... Це ВККС мається на увазі чи що, право голосу? Ну, окей. Добре, зараз ми підійдемо. Так, по арештованому майну і по тому, як формулюється проблеми, які формульовані в митній справі.

Тут, перш ніж перейти до позиції, хочу чітко зазначити, що всі ці питання є такими, що так чи інакше розглядаються в інших напрямках роботи, тобто по верховенству права, зокрема в рамках дорожньої карти по верховенству права щодо кластеру 1, щодо комплексної... комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку. Також, коли ми говоримо про митну справу, в нас окремий є трек по приведенню у відповідність митного законодавства і Митний кодекс, поданий на розгляд у Верховну Раду.

Арештоване майно. У нас відповідно пройшла рік тому і зараз імплементується реформа в цій сфері. Тобто тут всюди є робота. По містобудівній діяльності – це взагалі така технічна історія, але теж досить показова.

Тому ми не вважаємо, що відсутність чи наявність цих положень є критичними для цілісності акта, і це питання на розгляд Верховної Ради. І тому ми вважаємо... вважали, теж прийняли таке політичне рішення щодо того, що деякі з цих пунктів винести, тому що так чи інакше робота по цих речах триває. Це було рішення уряду, але в силу того, що це відмінності з альтернативними, з іншими законопроектами, по цих... *(Не чути)* тому треба їх розглянути.

Отже, в нас є... по Генеральному прокурору в нас є три варіанти. У нас є варіант урядовий, коли ми це питання виносимо за дужки, тому що воно ближче до конституційної матерії, і взагалі питання правосуддя, ніж питання корупції. Це урядова позиція. Ми бачимо теж один з... в основному

законопроекті 15230 в нас є пропозиція згадувати «із залученням конкурсної комісії». Ми як уряд не можемо це підтримати, тому що це не належить до... це питання не належить до наших зобов'язань в рамках вступу в Європейський Союз, теж не передбачено ніде програмними якимось документами і пріоритетами роботи уряду, плюс в нас є конституційна правова рамка і в нас є... тобто є робота в цьому напрямі.

15230-2 в нас посилається до найкращих європейських практик. Це теж досить така широка клаузула, треба теж розуміти, що в рекомендації, які є у Венеційській комісії, є достатньо базовими і їх прочитання може призвести до висновку, що існуюча система по добору Генерального прокурора повністю вкладається в ці рекомендації. Тут все залежить від інтерпретацій, додаткової роботи, думаю, що інтенсивне речення є.

Але при цьому в нас, треба розуміти, що в нас по Генеральній прокуратурі є в діалозі з Європейським Союзом. Європейський Союз в рамках своєї внутрішньої роботи по Rule of Law – критеріях, які застосовують для своїх держав-членів Європейського Союзу, також оцінює і таку меритократичність або змістовність кар'єри всередині прокуратури, як від самого низового рівня до найвищого рівня. І тому тенденція до якогось запровадження додаткових механізмів до визначених Конституцією, які би підтверджували фаховість Генерального прокурора, а також якусь прив'язку до досвіду, власне, верховенства права, вони існують.

Тому у нас є одна з бенчмарок, в interim бенчмарок в 23 розділі по тому, що Україна повинна посилити процедури призначення та звільнення Генерального прокурора, щоб зробити їх більш змістовними. Ми працюємо з Європейською комісією щодо вироблення цього механізму, він тільки, я думаю, десь окреслиться в найближчі часи. Тому наша пропозиція чи позиція полягає в тому, що ми не бачимо нагальної проблеми, нагальної необхідності мати цей пункт в Антикорупційній стратегії. Навпаки, для того, щоб деполітизувати це питання, бажано було би його не мати, але як основи

якоїсь консолідації ми можемо використовувати формулювання бенчмарок, які є у Європейському Союзі.

Далі, по Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі знову ж таки та сама історія. Ми розуміємо, що є досить чіткі бенчмарки, які є, які можуть використатись для антикорупційної стратегії. Але, на нашу думку, знову ж таки наявність чи відсутність цих положень в стратегії не є критичним. І тому це фактично на розсуд залу.

По відборі керівників Національної поліції і ДБР. У нас насправді досить важка була дискусія, тому що це об'єднані між собою ці речі. По Національній поліції України у нас знову ж таки, тобто різниця між альтернативами невелика, але нам треба... тобто, грубо кажучи, ми можемо зберегти те, що подавав уряд, або використати бенчмарки ЄС. Тому нам треба тут, можливо, дотримуватись цього нейтрального терміну.

Давайте тоді, можливо, я по інших, те, що поза цією частиною іде. Нам треба зрозуміти по... законодавчий акт, яким система регулюватиме містобудівну діяльність. Це досить, якщо чесно, смішна історія. Тому що фактично у нас є, чомусь прив'язка того, що це має бути саме кодекс і для цього незрозуміло, чому така нагальність. Наше формулювання урядове було таким, що нам треба просто законодавчий акт в цій сфері не акцентувати, що це, власне, кодекс.

Щодо права голосу незалежних експертів, делегованих міжнародними партнерами, які беруть участь у складі конкурсних комісій з вибору кандидатів на посади членів органів суддівського врядування. Ми виступали і будемо виступати проти вирішальності голосів тих чи інших членів, органів. Для нас важливо, щоби ці голоси були однаковими з однією метою: ми повинні будувати консенсус між усіма учасниками будь-яких процедур добору. І тому нам потрібно не створювати якусь перевагу для всіх. Арештоване майно: технічна історія, не знаю наскільки нам це потрібно дискутувати.

І по митній справі. Знову ж таки треба розуміти, що ми теж провели досить активну роботу між Міністерством фінансів і НАЗК в уряді для того, щоб ми зробили ці проблеми у митній сфері менш гостросюжетними. Для нас це важливо для того, щоб посилити легітимність потім виконання цих заходів. Тому пропонуємо, все ж таки радимо взяти за основу ті пропозиції, які є в урядовому законопроекті.

Таке наше бачення.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже, Тарасе Андрійовичу.

Я, чесно кажучи, можливо, я вас неправильно почула, але ви сказали, що в урядовій версії є відмінності порівняно із, власне, тим текстом, розробленим НАЗК, який реєструвала я, в частині призначення на посади органів членів суддівського врядування. Я не до кінця розумію, про який пункт ви говорите, але я бачу в вашій версії так само норму, яка звучить наступним чином: «На посади членів органів суддівського врядування призначаються особи, які відповідають критеріям компетентності, професійності, - і так далі, – за результатами вдосконаленого процесу відбору за участі незалежних експертів, делегованих міжнародними партнерами з вирішальним правом голосу». Це урядовий текст. Тобто уряд вже... Допоможіть мені зрозуміти, уряд більше не підтримує цей текст, чи що відбувається?

КАЧКА Т.А. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Уряд більше не підтримує свій текст?

КАЧКА Т.А. Цілком може бути... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Допоможіть мені, будь ласка, все-таки зрозуміти, яка позиція уряду щодо відображення в стратегії бенчмарків.

КАЧКА Т.А. Знову ж таки, дивіться, ми вважаємо, що Антикорупційна стратегія така, яка не повинна бути надмірною. Тобто вона все ж таки... це дискреція, у нас немає права включати ці всі речі чи не включати в Антикорупційну стратегію. Тому в силу того, що у нас і так ведеться робота по всіх цих речах по інших напрямках, ми вважаємо за доцільне мінімізувати всі ці історії, зосереджуватись на інших речах. Якщо є мова про те, щоб ми все ж таки знайшли якусь консолідовану позицію, можна використовувати тексти бенчмарок, але при цьому, знову ж таки, треба нам визначитись, чи нам потрібно взагалі, наскільки нам необхідно мати ці пункти в самій Антикорупційній стратегії. Тому що питання не формулювання, а питання в тому, чи вони там повинні бути.

ГОЛОВУЮЧА. Тарасе Андрійовичу, дивіться, просто давайте не узагальнювати зараз всі бенчмарки, але, наприклад, бенчмарк, який передбачає розширення незалежності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, – ну, це як би одна із квінтесенцій, власне, антикорупційної реформи. Невключення цього в Антикорупційну стратегію, я дозволю собі просторічно сказати, буде виглядати максимально дивно. У нас Антикорупційна стратегія зачіпає митну справу, зачіпає освіту, зачіпає містобудування, зачіпає безліч секторів. Якщо при цьому вона не зачіпає, власне, антикорупційні органи в тому вигляді, який і так є нашим зобов'язанням по інтеграційному треку, то я не зовсім собі уявляю, як це правильно, чи добре, чи, як це можна було пояснити. Щодо ДБР, власне, це та сама історія. Це бенчмарк в розділі «Основи», який, власне, про верховенство права, антикорупцію.

І, Тарас Андрійович, я мушу вам тут трошки опонувати в частині, скажімо так, якщо я правильно зрозуміла, вашого сумніву чи питання реформи прокуратури є антикорупційними питаннями. У нас є стандарти і огляди по Стамбульському антикорупційному плану дій, ОЕСР їх робить. У

нас є рекомендації GRECO, і там, і там питання, власне, належного функціонування прокуратури, незалежності прокурорів, порядку призначення на прокурорські посади згори донизу – це питання антикорупції. Тобто ці питання розглядаються в антикорупції, з чого я роблю висновок, що це все ж таки частина антикорупційних саме стандартів, і де тоді їм тоді місце, як не в Антикорупційній стратегії?

У Тараса Андрійовича спитайте, окей, да.

ІЛЬКОВ О.М. Дякую.

Я хочу висвітлити технічний бік цього питання. Ми проводили консультації з Європейською комісією, спільно з НАЗК. Справа в тому, що бенчмарки, які були прийняті за першим кластером і в тому числі за розділами XXIII-XXIV, вони так само структуровані по підрозділах.

І, власне, підрозділ по боротьбі з корупцією, це окремі бенчмарки з 23.5 по 23.9. І, власне, в цій частині нами було підготовлено, спільно з НАЗК, детальний огляд, яким чином Антикорупційна стратегія враховує саме бенчмарки, які були прийняті в частині боротьби з корупцією. Ми отримали від Європейської комісії позитивну відповідь про те, що всі бенчмарки, які стосуються, власне, антикорупційних бенчмарків, в Антикорупційній стратегії були враховані. Як вже сказав пан Дмитро, ми отримали додатковий коментар стосовно необхідності більш повного врахування, власне, бенчмарку 23.5, що було і зроблено в доопрацьованому варіанті.

Тому, власне, на сьогодні той варіант, який був внесений урядом, не дає відповіді виключно на один підбенчмарк, я б його назвав, а саме – надання Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі необхідних повноважень для порушення кримінальних справ проти членів парламенту без попереднього схвалення Генерального прокурора. Це єдиний з підбенчмарків в рамках антикорупційних саме бенчмарків, який не відображений сьогодні в Антикорупційній стратегії. Тарас Андрійович, мені здається, вичерпно пояснив, чому його там немає.

Що стосується питання вдосконалення процедур призначення/звільнення Генерального прокурора. Питання Нацполіції, ДБР воно взагалі не відображено прямо на сьогодні в проміжних бенчмарках. Щодо прокурора – це питання, власне, комплексної реформи у сфері правосуддя, це бенчмарки з 23.1 по 23.4. Як абсолютно вірно зазначив Тарас Андрійович, вони будуть вирішуватись в рамках інших стратегічних документів. Частина з них уже є предметом Дорожньої карти з питань верховенства права. Так само у нас підготовлена стратегія реформування системи правосуддя. Тому як би логіка така, що антикорупційна програма має давати чітку відповідь, власне, на антикорупційні бенчмарки, а не охоплювати всі бенчмарки за розділами XXIII і XXIV, сфера яких є набагато більш широкою.

Дякую.

КАЧКА Т.А. Власне, просто щоб ми просто завершили, що справді питання досить розмиті щодо того, що достеменно повинно бути в Антикорупційній стратегії, не повинно бути в Антикорупційній стратегії. Просто Олександр доповнив більш технічними питаннями. В нас насправді кожен з варіантів антикорупційної стратегії є суперамбітним і суперкомплексним. Це реально дуже комплексний документ. Тому все те, що ми там дискутуємо, як всі ці речі, вони не є принциповими щодо їх відображення в самій антикорупційній стратегії. Власне, тому і полягало рішення уряду подати його в тому вигляді, в якому воно є. Але знову ж таки питання, якщо ми готуємо якусь спільну позицію, то для нас ясно, що посилення на interim benchmarks може бути варіантом, який консолідує позиції всіх трьох альтернативних законопроектів між собою для того, щоб рухатись далі з розглядом. Просто питання полягає в тому, що за кожним з цих законопроектів є якась раціональна політика. Тобто нам теж треба розуміти, що це не просто там чері-пікінг, тобто взяли щось видалили,

додали і так далі. Тобто це теж є певне розуміння того, як ми досягнемо результату.

Тому раціональність того, що подав уряд, є. Але при цьому, я думаю, що якщо для консолідованої роботи, для того, щоб ми уникли цієї там альтернативності на сьогоднішній день і подати на перше читання консолідований текст, можна використати тексти бенчмарок як такі, що є об'єктивними, і як такі, що дозволяють нормально далі вести роботу по виконанню всіх цих речей.

ГОЛОВУЮЧА. Тобто включення бенчмарки ви підтримуєте?

КАЧКА Т.А. Так, як підхід до формування до законопроекту «д». Але далі ми все одно будемо дискутувати і пояснювати цю логіку, якщо будуть поправки щодо зміни формулювання і щодо інших речей. Так.

ГОЛОВУЮЧА. Давайте доживемо до другого читання і тоді будемо дискутувати про друге читання. А зараз ми обговорюємо перспективу і те, як може виглядати законопроект «д», якщо буде воля комітету на нього вийти. Ну, принаймні, я думаю, що це було би хорошим і правильним кроком. Єдине, що я мушу, колеги, зазначити, це наступне.

Пане Олександр, ви говорите, що Європейський Союз повністю погодився і сказав, що бенчмарки включені. Наскільки мені відомо, консультація з Європейським Союзом відбувалася на базі того тексту, який, власне, був первинний текст НАЗК, який НАЗК був поданий на розгляд Кабміну 2 квітня. І от по цьому тексту, власне, у вас відбувалися консультації. Мені відомо, бо такий лист надійшов також і до комітету, що Європейська комісія вам на чернетку від 10 квітня 2010 року написала коментарі, перший із яких зводиться до наступного, що важливо забезпечити, щоби фінальна версія стратегії, – перепрошую, я перекладаю із англійської так, як читаю, тому намагаюся це зробити максимально точно, – фінальна

версія стратегії має включати всі пріоритетні економічні сектори, ідентифіковані Європейським Союзом, і повною мірою співпадати із реформами, які окреслені в interim бенчмарках та 10 пріоритетах реформ, включаючи прокурорські призначення, добросовісність, правосуддя, реформу Державного бюро розслідувань, значне включення міжнародних незалежних експертів в процедури обрання і виключення положень про автоматичне закриття кримінальних проваджень. Це я читаю лист, який з коментарями, який був отриманий на відповідний драфт. Тобто мені з цього здається, що некоректно сказати, що ЄС повністю погодив і в захваті.

ІЛЬКОВ О.М. Якщо дозволите. Я не давав емоційних оцінок позиції, яка, в захваті вони чи не в захваті. Я говорив про те, що ми з ними провели додаткові консультації стосовно того, щоб визначити, що головним в оцінці проєкту Антикорупційної стратегії має бути врахування в ньому саме антикорупційних бенчмарків, тобто бенчмарків, які визначені самим Європейським Союзом відповідно до пунктів 23.5 і 23.9.

На запит Європейської комісії ми підготували так зване розкриття цих бенчмарків в проєкті стратегії, отримали один додатковий коментар стосовно того, що має бути більш повно відображений, власне, бенчмарк 23.5 з посиланням на врахування рекомендацій GRECO, ОЕСР, ОБСЄ БДПЛ. І той текст, який був внесений урядом в парламент, в цій частині, про це я вже теж говорив, змінився рівно на один пункт, тобто саме було виключено положення про надання САП необхідних повноважень для порушення кримінальних справ проти членів парламенту без попереднього схвалення Генерального прокурора.

ГОЛОВУЮЧА. Гарзд. Колеги, дивіться, у мене немає зараз мети дискутувати або сварити урядовий текст стратегії, мені здається, я вже це робила за багатьох нагод. Ви дозволите, я закінчу, Тарасе Андрійовичу.

Тобто я зараз навіть не з'ясовую, чому якісь пункти ви виключили чи ні. Я би хотіла, щоб ми вже зараз конструктивно підійшли до цього питання і, власне, знайшли компроміс по тому, як рухатися далі і як доопрацьовувати. Я почула від Тараса Андрійович, що підтримується варіант із включенням формулювань бенчмарків. Але я тоді так розумію, що 7 бенчмарки по кластеру «Основи» в тих формулюваннях, в яких вони є в бенчмарках, і такі формулювання, вони публічно доступні.

_____ . Ми знову з вами... Це насправді трошки... У нас в розділі «Основи» є, як би... Це не розділ «Основи», це 23-й, так? Це 23-й і 24-й розділи. У нас сумарно є 26 бенчмарок, вони йдуть – там і права людини, і суди і так далі. Тобто це ж питання полягає в тому, що... Тобто ми не можемо все це включити в Антикорупційну стратегію. Давайте з'ясуємо що ми дискутуємо, ми дискутуємо речі, пов'язані з тим, як знайти консолідований підхід до розбіжностей між трьома альтернативними законопроектами. В тому обсязі, я думаю, що для того, щоб ми могли рухатися далі, бо нам потрібно схвалити антикорупційну стратегію, по тих питаннях, по яких є розбіжності, ми можемо робити консолідовану позицію по бенчмарках.

Але водночас, в силу того, що потім, ми розуміємо, що всі ці питання є дуже політизованими і суперчутливими що по Генпрокурору, що по САП. І ми розуміємо також, що бенчмарки як такі, тобто це може бути пункт референсу, але захищати їх як такі, стовідсотково такими, що мають бути відображені в Антикорупційній стратегії, ми не будемо. Тому що для нас важливо взагалі реалізація цих бенчмарок. Тому що дискусія про те, чи вони повинні бути в стратегії чи ні, якщо це стане перепоною для схвалення і Антикорупційної стратегії, і законодавчих актів на виконання цих бенчмарок, то нам скоріше потрібні і Антикорупційна стратегія, й акти на виконання цих бенчмарок, а не там ортодоксія, пов'язана з тим, що ці пункти мають відображення в Антикорупційній стратегії. З або без цих пунктів

Антикорупційна стратегія далі лишається дуже фаховою і такою, що підтримується Європейською комісією. Тому це питання нашої амбіції тут в даному випадку. Бо наша пропозиція, вона – як шукати конструктивний крок вперед. Але теж треба брати до уваги, що це наше з вами внутрішнє рішення, це навіть там не рекомендації Європейської комісії чи ні; це питання того як ми консолідуємо позиції між двома законопроектами.

ГОЛОВУЮЧА. Зрозуміло.

Ну, дивіться, тут якби в нас були на столі урядові законопроекти по реформі ДБР, реформі процедури призначення Генерального прокурора, залучення міжнародників до добору членів ВККС і поруч із ними лежав законопроект про Антикорупційну стратегію, я би, може, тоді не наполягала на окремому включенні бенчмарків. Але враховуючи, що цього пакету інших законопроектів, про які ви говорите, на виконання бенчмарків... Я не знаю, я дуже сподіваюся, що вони десь існують, але їх не існує в парламенті від уряду, існують депутатські законопроекти, які не розглядаються від місяця до 10 чи 12 місяців, то тут мені як би складно сказати, що будемо рухатися іншим треком. Ви як би приносьте, будь ласка в парламент інший трек, а потім тоді говоріть, що ми ним рухаємося. А поки ми рухаємося Антикорупційною стратегією, і я все-таки думаю, що важливе включення бенчмарків. І я почула від вас, Тарасе Андрійовичу, що редакція бенчмарків, ви не заперечуєте. Я думаю, що це було би правильно.

Питання. Олексій Жмеренецький, і потім будемо переходити до представлення другого альтернативного.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Може, до нашого секретаріату питання і до голови з приводу того, чи існує опитування стейкхолдерів щодо принципів для них позицій, за відсутності чи наявності яких вони не будуть підтримувати цей законопроект.

ГОЛОВУЮЧА. А що ви маєте на увазі – стейкхолдерів, ви зараз про кого?

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Тих, хто вносив законопроект. Тому що є альтернативний законопроект, є урядовий і є ще позиція голови комітету, я так розумію, по деяких питаннях. От просто ми зараз дуже абстрактно дискутуємо, якісь бенчмарки, а хотілося б табличку мати, де було видно, що одні стейкхолдери наполягають на таких положеннях, інші – на таких, треті – на таких. Тому що все ж зводиться до дискусії про... ухвалиться цей законопроект, чи не ухвалиться. А це залежить від того, хто що бажає з гравців.

ГОЛОВУЮЧА. Дивіться, крім цього, все також зводиться до дискусії, що, можливо, деякі стейкхолдери хочуть свою позицію відстоювати анонімно, а не брати на себе відповідальність. Чи готовий антикорупційний комітет повикидати пункти, пов'язані із реформами, для того, щоби догодити анонімним іншим стейкхолдерам, які не хочуть нести за це питання відповідальності? Я не готова.

_____. Якщо є пару хвилин. Я думаю, що насправді, дивіться, ми, перше і основне, що в нас немає великого антагонізму по всіх цих бенчмарках, да. Тобто... точніше по тих пунктах, які є в розбіжностях. Тобто ті, які є там поза, грубо кажучи, прокуратуру і правоохоронним органам, є, в принципі, технічними, там, думаю, що нема великих питань...

ГОЛОВУЮЧА. Це так.

_____. Хоча теж дуже цікаво: рівень, грубо кажучи, параноїдальності стейкхолдерів, коли ми говоримо про пункт по містобудуванню, зашкалює, тому що принциповим і болісним словом було

загадування слова «кодекс», так. Тобто це теж досить, ну... Але в частині, яка є спільна, тобто у нас реально там на 106 чи скільки там сторінок, там більше, ніж 100 сторінок, в нас розбіжностей буквально там 5-7 пунктів, які є.

ГОЛОВУЮЧА. Три.

_____. Три, окей, да. Тобто 5-7 – це всі. Три, да, беремо.

Цих три пункти, в нас є дискусія, да, вона не є анонімна, да, тобто в даному випадку...

ГОЛОВУЮЧА. Ні, в нас – ні.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Озвучте тоді...

ГОЛОВУЮЧА. Так ми ж це і озвучуємо, пане Олексію.

_____. Ми ж тільки що по них пройшли: Генпрокурор, САП і ДБР фактично лишаються.

І тут в нас є розуміння досить просте. По Генпрокурору в нас бенчмарка звучить так, що посилити... Як правильно вона звучить повністю? Щоб ми...

ІЛЬКОВ О.М. Зробити процедуру відбору та звільнення Генерального прокурора та прокурорів високого рівня більш прозорою ... *(Не чути)*.

_____. Більш, да, і тут треба розуміти, і Генерального прокурора, і прокурорів високого рівня.

По прокурорах високого рівня в нас, і взагалі по прокуратурі в нас є індикатор по Ukraine Facility по відновленню конкурсів, які зав'язані на

удосконалення роботи Ради прокурорів і Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, нам дали рекомендації незалежні експерти, як це можна покращити. В нас іде робота з ОГП. І от зараз на URC ми теж спілкувалися з польськими прокурорами, це спільна проблематика. Тому що, навіть якщо ми говоримо про Генпрокурора і про відбір саме конкретного керівника, тобто Генерального прокурора, це теж, грубо кажучи, корінь цієї проблематики він, власне, в Раді прокурорів. Чому? Тому що всі ті процеси, які йдуть у державах-членах Європейського Союзу, дуже повільно до того всього еволюціонують, вони приводять до того, що система прокуратури повинна, грубо кажучи, народжувати майбутнього керівника з власної системи, це має бути якийсь там процес дуже довгий. У нас, як ви знаєте, якщо ми візьмемо там 90-ті, 2000-ні, то навпаки була велика тенденція до розблокування цієї корпоратизації. Да, тобто це, грубо кажучи, і у нас є ризик того, що ми, якщо сильно корпоратизуємо, то буде відчуття, що ми ніби вертаємося назад, а не йдемо вперед. Але... і тому нас є делікатний процес по КДКП, по Раді прокурорів, по відборі, і взагалі кар'єрному шляху, і по дисциплінарній відповідальності всередині ОГП. Так що це частина бенчмарки йде, там менше-більш системна робота.

А зараз активно йде дискусія в суспільстві... *(Не чути)* подала законопроект відповідно з колегами по Генпрокурору, який є одним з варіантів... *(Не чути)* а в деяких держав, наприклад, в Ірландії там повністю відбирається Генеральний прокурор на конкурсі, а в деяких державах він, там є конкурсні елементи під конституційними органами. Тобто як у нас Президент і Верховна Рада, а десь це реалізується, наприклад, у Німеччині, не через конкурс як явище, але через оцю постійну селекцію, да, прокурорів, що фактично призначення політичне, але воно звужене до там кількох кандидатів, які вирости в системі прокуратури через фахові вимоги до прокурора.

У Польщі йде велика дискусія і сама прокуратура не до кінця задоволена тим, що посада Генерального прокурора з'єднана з посадою

міністра юстиції в польській системі. Тому у нас немає чіткої вимоги по Генпрокурору, що це має бути така модель чи інша модель. Є різні точки зору і тому, власне, мені здається, що теж з точки зору досягнення мети треба брати до уваги, чи треба зараз використати схвалення Антикорупційної стратегії як перший підхід для цієї дискусії. Адже очевидно, що зал буде реагувати на цей пункт в Антикорупційній стратегії, яке буде формулювання, і моделювати, яку модель там він бачить: він бачить конкурси, чи бачить якусь іншу ще історію. Тому наша позиція полягала в тому, що все ж таки вивести за дужки Антикорупційної стратегії і цю дискусію.

Якщо там для комітету, ну і для всіх, у нас, там у нас три альтернативних законопроекти, це питання важливе, то тоді краще слово в слово відобразити саму бенчмарку Європейського Союзу. Чому? Тому що вона дає можливість пояснити всьому депутатському корпусу, що мова йде про оцю дискусію, що ми спочатку виробляємо модель, яка вона є, а потім ми її схвалюємо, що це і рамки для цієї моделі є достатньо широкі. В принципі, достатньо консолідує позиція.

Дякую.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Ну я зрозумів, що ви пропонуєте в формулюванні бенчмарку, і голова, бачу підтримує, візуально, ну я думаю і комітет підтримає.

Якщо, то тоді давайте звернемося до тих двох інших питань, які залишилися. Тобто по кримінальних справах, по депутатах, ви пропонуєте винести з документу взагалі і залишається по ДБР, там теж формулювання бенчмарки.

ГОЛОВУЮЧА. Ви пропонуєте це винести з документа? Я такого не почула.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Чи не плануєте?

КАЧКА Т.А. Дивіться...

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Давайте просто, от по-першому ми розібралися, розберемося одразу, позиції стейкхолдерів співставимо, по двох інших пунктах.

КАЧКА Т.А. Ну давайте так, знову ж таки, моя позиція полягає в тому, що питання по САП, по цих бенчмарках. У нас є бенчмарка, зі своїм вордінгом, який є, він теж достатньо абстрактний, він трошки інший, ніж те, що пропонувало НАЗК, бо НАЗК пропонувало формулу...

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Яка формула?

КАЧКА Т.А. Внесення в ЄРДР повідомлень про цю, тобто досить технократично, але тим не менш, я не впевнений, що саме така форма реалізації цієї бенчмарки підтримується всім залом.

На мою думку, що це питання є настільки політизованим, що ставить під взагалі питання схвалення чи несхвалення Антикорупційної стратегії. Тому що ми повинні, і я це теж там для протоколу, що ми повинні розуміти, що український парламент – єдиний парламент без будь-якого імунітету. І навіть в європейському парламенті питання відповідальності, притягнення до відповідальності і порушення кримінальних справ проти євродепутатів вимагає голосування Європарламенту. В нас ця вимога була скасована. Тому тут дискусія набагато ширша. Але знову ж таки, якщо це консолідує три альтернативних законопроекти, давайте використовувати тоді формулювання бенчмарок, що дає можливість нам пояснити, яка логіка там може бути, відірватися від логіки «правок Лозового» чи якісь інші речі, які відразу рефлекторно виникають в будь-якій дискусії, яка присутня в парламенті. Але

знову ж таки, якщо є запит, на мою точку зору, я думаю, що це якраз-таки дуже така межа, в якій теж треба певну дипломатичність проявити.

По ДБР, в нас треба пам'ятати, що в нас і нинішній керівник ДБР, і минулий керівник ДБР попередньо вибиралися на конкурсах. Тут питання ставлення до якості... *(Не чути)* це за дужками, але так і є. Тобто в нас насправді питання теж можна формулювання бенчмарок по цьому всьому взяти, якщо це потрібно для консолідації. Але я не великий фахівець в антикорупційній політиці, але я вважаю, що, якщо наша задача зберегти цілісність антикорупційної політики, то без цих трьох положень вона виживе і буде достатньо амбітною, навіть не достатньою, а суперамбітною все одно, тобто вона від того нічого не втратить.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Погоджувалася до всього, крім останньої тези. Я думаю, що коли антикорупційний комітет викидає повноваження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, то в мене тоді питання, чи це точно антикорупційний комітет.

КАЧКА Т.А. Це моє зовнішнє бачення. Просто я кажу, що я не настільки...

ГОЛОВУЮЧА. Тарас Андрійович, у нас правоохоронний комітет на кілька поверхів вище.

КАЧКА Т.А. І я теж з ними спілкуюся.

ГОЛОВУЮЧА. Да, питання?

Пані Вікторія, будь ласка.

СЮМАР В.П. Я теж до останнього зауваження. Все-таки я думаю, що в нас є два таких паралельних треки, надзвичайно важливих для країни: з одного боку, євроінтеграційний трек, з іншого боку, антикорупційний трек, він важливий для українських громадян. І ми бачимо соціологію. Я, правда, бачила соціологію, то це турбує не менше, ніж війна. І логічно, що це стало частиною євроінтеграційного процесу. Але тут питання в тому, що антикорупційна політика, насправді вона не існує сама по собі. Вона існує в комплексі, взагалі робота правоохоронних структур. Ну, я просто не можу тут не згадати, що є абсолютно ненормальна ситуація, коли СБУ воює з НАБУ, наприклад, і САП. Ми це побачили з вами рік тому. І говорити, що цього не існує, ну, напевно, немає сенсу.

Ми бачимо всі проблеми в роботі ДБР, де є дуже багато політизації, і де є дуже мало реальних кейсів, реальних розслідувань. Я думаю, що антикорупційна політика – це загалом комплекс того, як в державі працюють правоохоронні структури, на яких принципах, на яких підставах, на яких підходах. І от коли ми говоримо про принципи відбору керівників, що вони мають бути уніфіковані, ми керуємося певним досвідом, який є в Україні. Комуś це може подобатись, комуś може не подобатись, але є приклад політично, скажемо, керованих структур, і є приклад незалежних структур. І ми, в принципі, маємо відібрати кращий досвід. Я думаю, наші партнери в цьому керуються і це точно відповідає інтересам українського народу.

Тому не можна розглядати точно ні антикорупційну політику, ні тим паче Антикорупційну стратегію, як щось окреме цього комітету. Це загалом дуже комплексне поняття, воно не може не включати поняття і про Генпрокурора, безумовно, про всю систему від виявлення порушення до покарання, до створення прецедентів покарання. І аж, я вам скажу більше, до інструментів громадянського суспільства, вони теж повинні працювати без їхнього хронічного "мочилово" телеграм-каналами, якими керує Служба безпеки України. Так має бути просто-напросто. Має бути прозорість. Мають бути ті підходи, які ми впроваджували, із систем, починаючи від системи

Prozorro до системи електронного декларування. Система електронного декларування в цьому комітеті, система Prozorro десь в іншому, але вони працюють на одну мету, і ця мета антикорупційна, тому що коли ти прозорий, тобі складніше і суспільству легше це бачити, це означає, що ми рухаємося в правильному напрямку. Тому мене цікавить уряду бачення ось цього великого комплексу, яке воно є у зв'язку з цим.

Вам Анастасія ставила конкретні питання, але чи є розуміння того, що ось ці підходи мають бути спільними, підходи щодо незалежних конкурсів за участі незалежних кандидатів?

Дякую.

КАЧКА Т.А. Дивіться, у нас насправді... саме цікаве в Антикостратегії починається там, де закінчується верховенство права і антикорупція. Найцікавіше – це енергетика, митниця, фінанси і вся ця історія. Це з одного боку.

З іншого боку, ми повинні розуміти, де у нас є певні межі дискусії, інакше всеохопність, вона тоді робить це все якось... питання, де змінюється центр тяжіння. Навіть в політиці по публічних закупівлях, по Prozorro, Prozorro виконало свою функцію щодо прозорості процедур, але призвело до збільшення закупівель китайської продукції, що не дуже до вподоби ні нам, ні нашим виробникам, ні європейським колегам, які нас підтримують. І тому тут теж завжди є певний баланс, який ми маємо робити.

Тому наша позиція і далі полягає в тому, що у нас повинен бути успіх і з Антикостратегією, і з тими заходами, які ми дискутуємо. Як досягти цієї мети, можуть бути різні точки зору. Якщо закріплення в Антикостратегії всіх цих елементів, які так чи інакше все одно існують на порядку денному наших відносин з Європейським Союзом, посилить виконання всіх цих речей, я «за». Але як Олексій зауважив, що це може застопорити, надмірно політизувати дискусію з точки зору самої стратегії. Чи мені треба, щоб ми побили копья на тому, щоб ми, списи, на тому, щоб ми

записали це в стратегії, мені, скоріше, потрібен законопроект, який реально це... Так, тобто всі ці історії. Тому, якщо ми говоримо: Антикорстратегія, я думаю, що вона в будь-якому разі на сьогоднішній день всі три законопроекти, вони є майже ідентичними один до одного, що вже великий успіх. Це означає, що в нас бачення Антикорстратегії є цілісним. Да, у нас є там три, три-чотири точки, в яких в нас є певні розбіжності, тобто ми дискутуємо там одну десятитисячну цієї стратегії, це вже суперуспіх. І я дуже дякую, що це така є легітимізація роботи НАЗК з підготовки тексту стратегії. І це ми маємо забезпечити.

Друга історія знову ж таки, як сконсолідувати ці три законопроекти, пропозиція від нас досить чітка. Беремо там це формулювання бенчмарок і з цим рухаємося. Хоча для мене це не є рішення для залу. Тому що буде надмірна політизована дискусія щодо цих речей. Тому я і кажу, що, в принципі, легше із законопроектами. Законопроекти ми подамо, в принципі, вони всі на виході, тому я думаю, що слухне зауваження, що якщо є дискусія паралельно з Антикорстратегією щодо законопроектів і по ДБР, і по прокуратурі, це якраз таки було би краще... кращим рішенням. Тут в нас якраз такі моделі на сносях, да.

_____ . Це можливо?

КАЧКА Т.А. Конечно, можливо.

ГОЛОВУЮЧА. Дивіться...

КАЧКА Т.А. Да, тому що треба розуміти, що ми намагаємося подати законопроект, який так само консолідує позицію і Європейської комісії, і органів ОГП, і нас всіх. І тому це буде цілком нормальна, слухна робота для того, щоб ми не радикалізували цю дискусію, а навпаки консолідували.

ГОЛОВУЮЧА. Щодо радикалізації дискусії, Тарасе Андрійовичу, я на одне зверну увагу, і я переконана, що ви політично також це розумієте. Коли ви говорите парламенту, а воно так між строчок звучить, що можна оце, оце і оце із бенчмарків не включати, то коли ви потім приходите із законопроектами на виконання бенчмарків, то вам парламент говорить: так а ви ж сказали, що цього можна не робити. Тому мені здається, що ця дискусія про те, що можна не робити, вона не посилює позицію, власне, уряду і тих, хто всередині в парламенті бореться за європейські зобов'язання, коли доходить до практичного виконання цих європейських зобов'язань.

КАЧКА Т.А. Я буду щасливий, якщо парламент схвалить законопроект з текстом бенчмарок. Тому тут питання полягає в тому, що...

ГОЛОВУЮЧА. Ура! Зробимо Тараса Андрійовича щасливим.

КАЧКА Т.А. Так, але якщо в ході роботи ми вийдемо на інший консолідований текст, то це не означає, що ми припинимо роботу над виконанням бенчмарок, так?

ГОЛОВУЮЧА. Я би просто хотіла, щоб виконання бенчмарків було, щоб парламент був готовий і розумів необхідність виконання бенчмарків. Ні в кого не має бути ілюзії, що якщо не включити, якщо уряд їх не включив в стратегію, то їх не треба виконувати. Це не так, бенчмарки треба виконувати. Крапка.

КАЧКА Т.А. Будуть вони в стратегії чи не будуть, вони все одно лишаються вимогами Європейського Союзу, без виконання яких ми в Європейський Союз не вступимо.

ГОЛОВУЮЧА. Так давайте почнемо вже їх виконувати, а не відкладати їх в довгий ящик.

КАЧКА Т.А. З вашого дозволу, я маю просто ще appointment в Комітеті транспорту.

ГОЛОВУЮЧА. Можна одне питання?

_____. Я просто хотів на завершення. Геніальна ідея з приводу формулювання тексту вордінгу бенчмарок. Я думаю, що комітет це об'єднає. Щодо бенчмарок з інших розділів, по Генпрокурору то точно це треба підтримувати, по інших розділах, інших галузях, скажімо так, і мені здається, що потрібно провести якесь опитування голів комітетів, щоб поміряти температуру, чи не розколюють якісь з бенчмарок настільки зал, що воно послабить ухвалення стратегії. Якщо...

ГОЛОВУЮЧА. В нас нема... я зараз говорю про банчмарки кластеру «Основи».

_____. Да. Просто якщо ми бачимо, що...

КАЧКА Т.А. В нас було побажання від Європейської комісії, я просто, щоб ми зрозуміли, де в нас межі дискусії, по включенню тих чи інших бенчмарок, тобто вимог Європейського Союзу, їх є 145, вони фактично в усіх сферах, в текст Антикорупційної стратегії. У нас було побажання, про що говорив Олександр, лист цей, те, що цитували, він не був кінцевим, це ...

ГОЛОВУЮЧА. То перешліть, будь ласка, кінцеві листи тоді.

КАЧКА Т.А. Тобто він не був кінцем комунікації. Так. Тобто зрештою була мінімальна задача – це антикорупційні бенчмарки, вони відображені, да, Тобто, тому що розділ по «Основах», там є і верховенство права, і судочинство, там є освіта правова і так далі. У нас фактично зараз є історія така, що є там три розбіжності, які також відображені у бенчмарках. Вони не є стовідсотково там антикорупційними, прямо... *(Не чути)* Але якщо це консолідує три законопроекти, давайте це використовувати.

Чи треба йти далі? Я не впевнений, тому що бенчмарки там у доквіллі або в енергетиці чотири бенчмарки, приведіть законодавство у відповідність, створіть адміністративну спроможність, покажіть там трекрекорд по чомусь там і якась прозорість управління державними підприємствами. Це все і так відображено вже в Антикорстратегії мовою антикорстратегії. Тому тут я думаю, що невелика проблема.

Колеги, я маю переміститися на дев'ятий поверх, з вашого дозволу. Добре?

ГОЛОВУЮЧА. Да. Дякую, дуже Тарасе Андрійовичу.

Пане Олексію, я в першу чергу маю бенчмарка кластеру «Основи». Дякуємо дуже. Дякую. Пане Олексію, ви повернетесь?

Пані Вікторія, чи я можу тоді попросити вас від авторського колективу законопроекту 15320-2 презентувати позицію? Я тут одразу хочу для протоколу зазначити, що ми надіслали запрошення всім 17 авторам цього документа. І чи я можу презюмувати, що вам доручено від авторського колективу презентувати? Да.

СЮМАР В.П. Да, мене делегувала наша фракція. Колеги, я думаю, що дійсно ці проекти, вони всі є дуже подібними. Я вам скажу, що я вписала туди речі, які для мене були важливими і принциповими, дуже вам дякую, які швидше є не з категорії правових процедур, а з категорії нашого світоглядного бачення антикорупційних реформ. Я туди вписала принцип

незворотності реформ, мені здається, що він принципово важливий в цій історії. Тому що те, що ми побачили рік тому – це дійсно був оцей от step back, який в принципі погано сприймається.

І я би дуже просила, ну ми підтримуємо насправді вихід на комітетський проєкт в результаті, за результатами трьох, і я думаю, що є шанс зробити справді дуже хороший документ. Я дуже буду просити, щоби ми врахували ось ці принципові речі, над якими я попрацювала, ну скажемо так, з світоглядно філософської точки зору. Але мені здається, що як принципи вони абсолютно мають право бути в Антикорупційній стратегії.

Тому що от ті принципи, про які я щойно говорила, зокрема принцип прозорості, я не вірю в боротьбу корупції, яка здійснюється суто інституціями, вірніше, державними інституціями правоохоронними. Я вірю, що боротьба з корупцією ефективна тоді, коли це стає суспільною справою і коли в цьому задіяні громадянські інститути.

І мені хотілося це також, щоб це було підкреслено в Антикорупційній стратегії, важливість і громадянських структур, і незалежних масмедіа, і дотримання принципу прозорості і підзвітності як основа роботи державної влади. Це все ті європейські підходи, які потрібні.

Я єдине скажу, що наша фракція, і ми це обговорювали, готова прийняти версію Анастасії Олегівни стосовно підходу щодо зміни процедури конкурсу на ДБР, оскільки попередній конкурс, очевидно, не увінчався успіхом і це має бути початковим підходом.

Я думаю, що, дійсно, по Генеральному прокурору буде багато дискусій, але я впевнена, що ми можемо вийти теж на компромісні варіанти. Ми записали його, як записано якраз в документі Качка–Кос., і я думаю, що максимально по бенчмарках, справді, це має зміст.

ГОЛОВУЮЧА. Да, це відповідає бенчмарку.

СЮМАР В.П. Абсолютно. Тобто ми йшли по цьому і в мене от навіть, коли ми фракцією це обговорювали, в мене є переписка, де ми говорили про те, що давайте не відходити від бенчмарок і маємо тут їх максимально дотримуватися.

Тому, дійсно, я не думаю, що є якісь принципові різниці. Я думаю, що це мусить бути дуже комплексний документ, і я думаю, що НАЗК це розуміє.

І я вам теж дякую за цю роботу і за ці підходи. Але давайте зробимо його прямо сильним, щоб воно нас всіх посилило і щоб кожен бачив своє місце в цій насправді глобальній справі, яка просто стала таким симбіозом між і українським викликом, і українськими можливостями в сенсі євроінтеграції, щоб ту євроінтеграцію за тим не загубити і, навпаки, прискорити. Мені здається, що це може бути цією історією успіху.

Як ми бачимо по тих же ОЕСР, чи як ми бачимо, і приємно читати в Антикорупційній стратегії від НАЗК, зокрема, про те, що у нас є успішне виконання попередньої стратегії, що є успішні кейси. І я думаю, що кожен з нас десь до цього причетний, давайте зробимо так, щоб, в принципі, цих кейсів було більше, але щоб іще і в суспільства виникло відчуття, що не просто кейси виникають, а ситуація змінюється в цьому плані. Я думаю, що десь ми маємо ставити таку мету: корупція має стати не просто непопулярною, вона має стати неможливою. Якщо це неможливо, то мінімально можливою, ми маємо унеможливити її і так само унеможливити по максимуму інструменти тиску на будь-які правоохоронні органи. Власне, ми поділяємо ці підходи і підтримуємо комітетські законопроекти.

ГОЛОВУЮЧА. Пане Олексію, будь ласка. Дякую, пані Вікторія.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Хотів уточнити у голови, бо мені здається, що Тарас Качка трошки не так зрозумів пропозицію внести бенчмарки з інших галузей. Ви кажете, що мова йде про тільки розділ «Основи», а про які додаткові бенчмарки іде мова, яких ще немає?

ГОЛОВУЮЧА. Ще раз.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Про які бенчмарки іде мова, які ви хочете?...

ГОЛОВУЮЧА. Наприклад, бенчмарк щодо прозорого і меритократичного призначення і Генерального прокурора, і решти прокурорів в структурі прокуратури. Він, в принципі, як явище відсутній в урядовій версії, у версії, яка першопочаткова була... і по ДБР відсутній цей бенчмарк також. Першопочаткова версія, яка була розроблена НАЗК, яку відповідно я реєструвала, вона включала по Генеральному прокурору більш амбітний варіант із конкурсом, вона включала відображення в бенчмарку по ДБР. Відповідно, мені здається, у нас є чіткий і зрозумілий шлях, не те, щоб, я би навіть не називала це шляхом для компромісу. Мені здається, це шлях здорового глузду, відштовхуватися від формулювань бенчмарків по кластеру «Основи».

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Не йде мова про митницю, про екологію?

ГОЛОВУЮЧА. Ні-ні. По митниці, екології окремі є блоки по Антикорупційній стратегії. По екології, скажімо так м'яко, менше, але по митниці блок є. І по них, да, буде окрема секторальна дискусія.

Одне ще хочу, колеги, зауважити, я думаю, що було би категорично неправильно зменшувати рівень амбітності Антикорупційної стратегії на перше читання, думаючи, що можливо це викличе дискусію в залі. Нам же також з вами треба як антикорупційному комітету не Антикорупційну стратегію, в сенсі якісь документи з назвою Антикорупційна стратегія, а там далі три бумажки, від яких нічого не змінюється. Нам треба запропонувати колегам амбітний документ. Якщо у колег надалі будуть по цьому документу питання, будуть пропозиції, позиції, обґрунтування, чому щось треба

виключити, тому що чомусь щось треба змінити, то для цього існує процедура другого читання, в якій колеги подають свої поправки, підписують їх своїми прізвищами, входять з цим в історію, приходять на комітет, ми будемо всіх, безумовно, заслуховувати, і відстоюють позицію, дають аргументи, чому щось треба викласти так, щось треба викласти інакше. І потім комітет голосує і виходить на друге читання.

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Мова не йде про те, щоб зменшувати наявний текст. Уточнення таке, чи пропонується ще додати по інших розділах в інших галузях якісь додаткової бенчмарки чи ні?

ГОЛОВУЮЧА. По бенчмарках особливо ні. Я таких, мається на увазі по бенчмарках тих кластерів, які наразі не відкриті, ні. Разом з тим, як я казала на початку, я взяла на себе сміливість від імені комітету вести цю комунікацію з головами інших комітетів. І є від колег, наприклад, від освітнього комітету цілком слушні пропозиції, що можна було б додати.

Я би пропонувала, коли ми будемо робити редакцію «д», врахувати ці пропозиції від освітнього комітету. Є пропозиції від Комітету з питань правової політики в частині, наприклад, належного фінансового забезпечення суддівської системи. Я думаю, що це не викликає і не має викликати питань або дискусій. Зрозуміло, да. Тому такі пропозиції, да, я наразі намагаюся від інших комітетів консолідувати і буду пропонувати їх включити в редакцію «д». Разом із тим, коли йдеться про пропозиції, пов'язані з послабленням тексту, пов'язані з відмовою від реформ, я не думаю, що це правильно робити антикорупційному комітету, тим паче на першому читанні законопроекту. Для цього є дискусія в друге читання. Я не переконана, що можна переконати мене відмовитися від реформ, але знову ж таки процедура другого читання є процедура другого читання.

Я відповіла на питання?

ЖМЕРЕНЕЦЬКИЙ О.С. Да, я просто бачу певний ризик, ми маємо його врахувати в дискусії на комітеті, тому що в деяких комітетів може бути своє корпоративне бачення нагальності тих чи інших бенчмарок. Але до них зал не ще не дозрів, скажімо так. І скажімо так, вони зможуть... захочуть просувати, зробити антикорупційний комітет піонером в початку дискусії щодо деяких тем, які ще не вийшли в дискусію в зал від їхніх комітетів. Я до того, що, якщо ми занадто випередимо час на прохання профільних комітетів, ми можемо бути ті, хто прийме перший удар по тих бенчмарках, про які навіть не підозрюють народні депутати, да. Тобто відповідно, я думаю, що Тарас Качка нас остерігає щодо цього. Бо багато бажань у вузьких фахівців йти вперед, рухатися швидко, але...

ГОЛОВУЮЧА. Я зрозуміла про що ви говорите. Я думаю, що для цього буде простір для дискусії на друге читання, головне, щоби... я сподіваюся, що цього не станеться, головне, щоби антикорупційний комітет не став пасти задніх і викидати реформи, які на часі.

СЮМАР В.П. *(Не чути)*...

ГОЛОВУЮЧА. Я думаю, насправді, що буде дуже коректно, якщо ми перестанемо говорити про «план Качка–Кос» і будемо говорити про офіційні бенчмарки Європейського Союзу по кластеру «Основи». Да, вони відображають позиції «плану Качка-Кос», але була просто оця смішна, як на мене, дискусія, про те, що «план Качка-Кос» – це взагалі не документ, а якась незрозуміла, перепрошую, бумажка, статус якої ні до чого нікого не зобов'язує. Це дискусія позаторішнього дня. Ми маємо офіційні бенчмарки, маємо їх виконувати. Хто не хоче їх виконувати, той має чесно сказати людям, що він блокує вступ України в Європейський Союз. І я це зараз говорю не для популізму, а тому що така реально реальність. Я, м'яко кажучи, не вірю в те, що Європейський Союз буде на щось із цього дивитися

крізь пальці з тієї простої причини, що, давайте чесно, в Європейському Союзі, дійсно, є в деяких країнах-членах свої, скажімо так, особливості і ситуації у сфері верховенства права. Чи треба Європейському Союзу в клубі країн, які приймають рішення одностайно, ще одна країна з проблемами з верховенством права? Вам би на місці членів Європейського Союзу треба було би таке? От і їм не треба. Тому розраховувати, що вони якось крізь пальці на нас будуть дивитися, несерйозно просто.

Так, пане Дмитре, будь ласка.

КАЛМИКОВ Д.О. Якщо дозволите, кілька хвилин вже витрачу вашого часу.

Пані Вікторія, я би хотів у вашій особі подякувати вашій силі за внесення альтернативного законопроекту, який в більшій частині відповідає нашим напрацюванням. Для нас це визнання нашої якості нашої дворічної роботи вашою командою експертною і політичною. Для нас це насправді дуже важливо, тому що я думаю, що це в цілому підвищує перспективи досягнення бажаного спільного результату.

Що стосується тих напрацювань, про які ви казали, в частині закріплення загальних принципів, ми як національне агентство, якщо буде прийнято рішення про розробку доопрацьованого законопроекту, ми цілком готові, і якщо ми будемо залучені до цього процесу, то ми готові підтримати, звичайно, цю ідею і щодо закріплення принципів, і тих інших деяких уточнень, про які йдеться по тексту, і в частині, скажімо так, більш комплексного підходу до удосконалення діяльності Державного бюро розслідувань, єдине що у контексті Державного бюро розслідувань, можливо, нам треба буде подискутувати, тому що при першому прочитанні вашої редакції може скластися враження, що спочатку треба провести конкурс, а потім удосконалювати процедуру і це доволі така...

СЮМАР В.П. Я сказала зауваження, що ми погоджуємося з тим, що це... *(Не чути)*

КАЛМИКОВ Д.О. Тому, власне, от моя пропозиція була при напрацюванні законопроекту «д» все-таки рухатися поетапно: спочатку закріпити удосконалення процедури, а потім проведення відповідного потенційного конкурсу.

Що стосується євроінтеграційного елементу, кожна з 26 команд, один з елементів обов'язковий був, чи це стосувалося аграрної сфери, чи там надр, чи землі, неважливо. Один з обов'язкових елементів було вивчення міжнародно-правового контексту і євроінтеграційної рамки. Тому в кожному з підрозділів ключові євроінтеграційні складові, деякі з них мають бенчмарки, деякі – ні, це залежить від переговорного розділу. Але переговорну рамку і загалом міжнародно-правовий контекст, він визначений був по всіх. Тому в подальшому реалізація антикорупційної стратегії і включення тих механізмів, які ми можемо включати, координацію, моніторинг і оцінки різних типів заохочення, в тому числі заслуховування на комітеті, дозволяє нам предметно, скажемо так, заохочувати виконавців до вчасного і якісного виконання, і відповідно пришвидшувати наш євроінтеграційний рух.

Тому в якійсь мірі, в дуже значній насправді мірі, схвалення стратегії подальшої реалізації – це, зокрема, дуже чіткий план, із конкретними механізмами його виконання з точки зору євроінтеграції.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧА. Дякую дуже.

Пані Вікторія, я дякую вам дуже за позицію щодо Державного бюро розслідувань. Я переконана, що ми тут можемо навіть довго не обговорювати, ми тут абсолютно поділяємо спільну позицію щодо того, що процедура вибору наступного керівника ДБР має бути такою, щоби

щонайменше прізвище цього керівника ДБР майбутнього не було в засобах масової інформації до того, як завершився конкурс, а саме так було з попереднім конкурсом, я взагалі не знаю, навіщо ми використовуємо тут слово «конкурс», це навряд чи був він. Тому я переконана, що ми тут спільно не те, що знайдемо спільну мову, а, власне, вже поділяємо спільну позицію щодо необхідності реформи процедури і тільки потім обрання нового керівника.

І це, до речі, особливо важливо в контексті того, що теперішнього керівника повноваження закінчуються наприкінці цього року, тож тактика затягування із зміною процедури, вона фактично грає на те, щоби просто обрати наступного керівника за старою процедурою і мати повторення того ж, не буду шукати інше слово, того ж позорища, яке ми маємо в ДБР останні, скільки, 5 років, да? Із вокзалом, який клепає і вокзал – це ж явно не Макдональдс на вокзалі, а центральний офіс Державного бюро розслідувань. Це я зачитувала шматок із, так званих, плівок Міндіча.

Гаразд, колеги, на цьому ми заслухали вже всіх авторів всіх законопроектів по Антикорупційній стратегії. Я думаю, що ми окреслили напрямок руху. Я буду пропонувати рухатися законопроектом «д», зробити комплексний варіант із всіх трьох текстів, спираючись на бенчмарки кластеру «Основи». І відповідно я думаю, що на наступному засіданні комітету ми вже будемо готові переходити до, власне, розгляду цього рішення.

А я зі свого боку, колеги, проєкт, як я його бачу і як він може виглядати по результатах сьогоднішнього обговорення і обговорень з іншими колегами, і роботи з НАЗК, завчасно тоді в робочому режимі запропоную для того, щоб всі мали можливість ознайомитися, дати пропозиції і ми могли тоді вже на наступному засіданні виходити на рішення. Я думаю, що це буде правильно, це буде одночасно, компромісно і на підтримку амбітних реформ. Думаю, що в цьому комітеті це можливо, це можливо.

Гаразд, колеги, дякую дуже. На цьому я думаю, що на сьогодні ми можемо завершувати. Всім дякую ще раз за роботу.